

Editorial

Vážení čtenáři,

setkáváme se na stránkách Pro Futuro s delší odmlkou. Je to tím, že jsme se v Národním vzdělávacím fondu rozhodli pro změnu našeho tiskového média.

Ke změně koncepce jsme přikročili proto, že vám chceme prezentovat naši práci konkrétněji, tedy věnovat se jednotlivým tématům více do hloubky v rámci rozsáhlejších článků. Věříme, že výstupy naší práce jsou pro vás zajímavější než jen krátké zprávy o naší činnosti. Proto jsme zdvojnásobili počet stran bulletinu a zároveň jsme omezili jeho vydávání na tři až čtyři čísla ročně. Budeme postupně představovat naše analýzy z oblasti zaměstnanosti a vzdělávání, koncepční práci, ale i zkušenosti z administrace projektů či jejich přímé realizace.

Pro úvodní vydání nově pojatého Pro Futuro jsme zvolili prezentaci tématu, kterému se věnujeme dlouhodobě – oblasti sociálních služeb. Tým CEKAS – Centrum pro kvalitu a standardy v sociálních službách vedený PhDr. Irenou Tomešovou odvádí výbornou a užitečnou práci. Vy, kteří se zabýváte těmito službami, jistě kolegyně z CEKASu dobře znáte. Ostatně koncept CEKAS vznikl ve spolupráci s řadou z vás, odborníků z praxe. Jeho ambice stojí na sdíleném společném cíli, pomoci poskytovatelům při zvyšování kvality sociálních služeb. Jak, jakými kroky a podle jakých parametrů, to je výsledek společné práce týmu NVF, expertů, zodpovědných úředníků ministerstva práce a poskytovatelů služeb. Z mého pohledu je to příklad toho, jak může být rozumně vyřešena potřeba praxe, chybějící prvek systému, pokud se spojí jednotliví aktéři.

V dalších číslech plánujeme hlubší pohled na problematiku, o kterých předpokládáme, že vás budou nejvíce zajímat. Především jde o naše ústřední téma – lidské zdroje ve vztahu ke konkurenceschopnosti a zaměstnatelnosti – vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace. Mezi prvními okruhy budou také strukturální fondy, jejichž příprava je právě v tomto období aktuální.

Vážení, věřím, že naši iniciativu uvítáte, přeji vám pěkné jaro, pracovní úspěchy a zajímavé počtení na stránkách Pro Futuro.

Vaše
PhDr. Miroslava Kopicová

Aktuality z NVF

■ NVF se podílí jako jeden z partnerů na realizaci projektu **Institut trhu práce – podpůrný systém služeb zaměstnanosti**. Konečným příjemcem a realizátorem tohoto projektu je odbor 41 SSZ MPSV ČR (odbor trhu práce).

Kromě NVF jsou dalšími partnery Hospodářská komora ČR a 26 úřadů práce působících ve vybraných pilotních regionech. Hlavním cílem projektu je zkvalitnění, rozšíření a prohloubení veřejných služeb zaměstnanosti a zvýšení jejich dostupnosti všem cílovým skupinám, jimž jsou poskytovány. V průběhu prvních čtyř měsíců letošního roku NVF uspořádal celkem **pokračování na straně 7**

PUTOVNÍ FOTOGRAFICKÁ VÝSTAVA

V rámci projektů NVF-CEKAS a ČAS vzniká ve spolupráci s fotografem Petrem Rošickým soubor cca 100 fotografií z průběhu projektu a činnosti nízkoprahových zařízení pro děti a mládež po celé republice, které budou prezentovány na konferenci Nízkoprahové programy 28.–30. 5. 2007 v Praze. Poté bude soubor fotografií zapůjčován do jednotlivých zařízení v rámci putovní výstavy a budou použity v odborné publikaci o streetworku a nízkoprahových zařízeních. Také pomohou zejména kanceláři ČAS a sdruženým zařízením při propagaci jejich práce. **Vybrané fotografie naleznete i v tomto čísle.**

Kvalita v sociálních službách

Obsah

Editorial

Aktuality z NVF

Rozhovor v polo-ČASu o průběhu hodnocení kvality ČAS

Vzdělávání poradenských pracovníků

Dobrá praxe v domovech pro seniory

Plánování služby s klientem pro klíčové pracovníky

Nové možnosti pro studenty sociální práce

Zpráva o disputaci na katedře sociální práce

Co nového v inspirační databance TOPREGION.CZ?

Publikace NVF

Kvalita v sociálních službách

Kvalita je jedna ze základních kategorií odpovídající na otázku „JAK? JAKÝ?“. Je to souhrn vlastností, které ukazují na to, co daná věc vlastně je. Můžeme jej také nahradit synonymem „hodnota“. Je-li něco „kvalitní“, předpokládáme, že je to také „hodnotné“. Aby toto spojení mohlo být pro nás spolehlivé, je potřeba se domluvit, co je v tom konkrétním případě hodnotou – je nezbytné stanovit normu neboli „standard“. Do oblasti poskytování sociálních

služeb vnáší potřebný standard ZÁKON ze dne 14. března 2006 o sociálních službách, účinný od 1. ledna 2007: v § 88 h) zavazuje poskytovatele dodržovat standardy kvality sociálních služeb. VYHLÁŠKA ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, pak stanovuje obsah těchto standardů.

Proč standardy kvality?

Hlavním smyslem standardů je zajistit, aby poskytování služby respektovalo a chránilo práva jak těch, kteří službu přijímají – uživatelů, tak lidí, kteří ji poskytují – pracovníků. Jsou to spojené nádoby, kdy jasné a srozumitelné vymezení hranic chrání zároveň obě strany. Velkým pozitivem zákona je, že poskytuje a podporuje tvořivé a aktivní zapojení pracovníků (a uživatelů) do zavádění standardů do organizace, do vytváření pravidel a metodik, které by měly odrážet specifika organizace. Je v tomto směru zvláštní, nedirektivní normou. Pro pochopení podstaty standardů kvality sociálních služeb je důležité znát některé jejich základní principy:

- 1) Služba podporuje uživatele k nezávislosti na službě, k maximální možné soběstačnosti.
- 2) Pracovníci respektují autonomii uživatele, jeho hranice, vlastní rozhodování a představy o životě.
- 3) Princip integrace: občan má mít nárok na sociální služ-

by, ale neměl by za to jako daň platit vytržením ze svého prostředí, svého prostoru, svého bezpečí.

4) Respektování potřeb uživatele: prostřednictvím individuálního plánování služby děláme pro uživatele to, co potřebuje, a ne to, co nepotřebuje.

Dalšími principy jsou například partnerství, komunikace, subsidiarita ad. Celkem vyhláška zavádí 15 standardů kvality, které se týkají oblasti procedurální, personální a provozní.

Jaké jsou konkrétní cíle CEKAS

- Být platformou spolupráce nestátního (neziskového) sektoru, státního sektoru (MPSV, MV, MŠMT, MS, MZd) a samosprávy (kraje, města, obce) prostřednictvím partnerských projektů a jiných iniciativ.
- Být subjektem podílejícím se na podpoře a provázení poskytovatelů sociálních služeb při postupném zavádění standardů kvality sociálních služeb.
- Být iniciativou podporující vzdělávání a výcvik odborníků v oblasti hodnocení kvality sociálních služeb a standardů sociálních služeb a podporující supervize v této oblasti.
- Být realizátorem nebo zprostředkovatelem pilotních projektů v oblasti rozvíjení nových metodik hodnocení a sebehodnocení, v základní i rozvojové oblasti jednotlivých komplexů služeb.
- Být subjektem, který bude provádět fundraising pro výše uvedené oblasti.

CEKAS a vzdělávání

Vzdělávací aktivity CEKAS v oblasti zavádění standardů kvality jsou založené na podpoře a provázení poskytovatelů sociálních služeb a jejich pracovníků a na respektování jejich individuálních vzdělávacích potřeb.

CEKAS a realizace projektů

Při realizaci našich projektů vycházíme především ze zásad partnerství, komunikace, otevřené spolupráce, respektování potřeb zúčastněných subjektů a prosazování dobré praxe.

PhDr. Irena Tomešová, vedoucí CEKAS
tomesova@nvf.cz

www.cekas.cz

Tým CEKASu: Zora Fidlerová, Hana Bartoníčková, Martina Pemlová, Irena Tomešová, Alena Valečková, Petra Antonů, Ludmila Sazimová

Rozhovor v poloČASu o průběhu hodnocení kvality ČAS

česká asociace
streetwork

Audity, hodnocení kvality, certifikace, řízení kvality, inspekce kvality, příklady dobré praxe, standardy sociálních služeb, registrační standardy, garance kvality. Za všemi těmito pojmy se skrývá snaha zjistit, jak sociální služby poskytujeme, a zajistit určitý standard jejich poskytování. Česká asociace streetwork na cestu hledání optimální kvality nastoupila v roce 2003. Od roku 2005 realizuje ČAS s NVF-CEKAS projekty „Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež (NZDM) a streetwork (SW) sdružených v ČAS“ pro oblast OPRLZ a „Systém vzdělávání pro pracovníky a odborníky v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a streetwork v hl. m. Praze“ pro oblast JPD3, které jsou podpořeny z Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu ČR, případně rozpočtu hl. m. Prahy.

A právě o problematice hodnocení vznikl tento rozhovor skrz otevřené dveře mezi kancelářemi.

Jak vlastně vznikl proces hodnocení kvality ČAS?

V rámci výše zmíněných projektů jsme začali připravovat metodiku pro hodnocení kvality v našich službách. I když se zdá, že proces hodnocení se zaměřuje hodně na formální stránky procedury poskytování našich služeb, byla tato cesta zvolena. Snažili jsme se, aby se vznikající metodika příliš nelišila od budoucích inspekci sociálních služeb. Jedním z hlavních úkolů bylo připravit NZDM na naplňování standardů tak, jak je definuje zákon o sociálních službách, a nastartovat u nich proces zavádění standardů do praxe. Podle dosavadních výsledků si myslím, že to byl dobrý krok. K čemu by hodnocení asociace bylo, kdybychom podle metodiky ČAS všichni prošli na výbornou, ale u inspekci by se ukázalo, že polovinu kritérií nejsme schopni splnit?

Jaké jsou dosavadní výsledky hodnocení?

Myslím si, že současné výsledky hodnocení ukazují na to, kde se v tuto chvíli obor nízkoprahových služeb nalézá. Jsme konfrontováni se zákonem o sociálních službách č. 108/2006.

V rámci zmíněných projektů je naplánováno 50 hodnocení po celé republice. V tuto chvíli máme za sebou 30 hodnocení. Jedenáct zařízení prošlo hodnocením a dosáhlo přímo na osvědčení kvality ČAS. Osm zařízení neprošlo v jednom až třech kritériích. Jedenáct zařízení musí připravit opatření nápravy u většího počtu kritérií. Pro obor je však důležitější, že 50 zařízení se rozhodlo podstoupit hodnocení, a tím vstoupilo do procesu zvyšování kvality služeb. Můj strážlivý odhad říká, že to může být více než jedna třetina ze zařízení, poskytujících tento typ sociální služby. Výsledkem hodnocení budou také určité metodické závěry, které budou přístupné jak poskytovatelům, tak orgánům státní správy a měly se stát podnětem pro posuzování daného druhu služby.

Jaké jsou zatím reakce na hodnocení kvality?

Ozývají se hlasy, že jde o papírovou válku, že proces vůbec neukazuje na kvalitu práce s klienty a že záměrně neprocházejí zařízení, která jsou „mladá“. Ano, proces má určité nedostatky, ale mějte prosím pochopení. Stejně jako se zařízení v tuto chvíli učí zavádět do praxe standardy sociálních služeb, tak se ČAS učí zavádět do praxe proces řízení kvality, tedy i hodnocení kvality. Nemám to heslo

rád (byl jsem dva roky na vojně), ale použijí ho: „Těžce na cvičišti, lehce na bojišti.“ A POZOR – registrace a inspekce sociálních služeb se OPRAVDU budou týkat všech.

Nejčastějšími kritérii, u nichž zařízení neprocházejí, jsou 4.2 a 5.3. Jak si to vysvětluješ?

Jedná se o standardy a kritéria, která se týkají uzavírání smluv o poskytnutí služeb, a následné individuální plánování poskytování sociálních služeb. S těmito kritérii mělo problém sedmáct zařízení. Obě procedury, které s těmito kritérii souvisejí, jsou pro realizátory projektů NZDM něčím novým a nejsou v kontextu kontaktní práce jasně definovány. Díky hodnocení hledáme jejich výklad. Myslím si, že do budoucna oba procesy budou výrazným nástrojem kontaktní práce, tj. pro navazování a udržování kontaktu. Nevidím smysl v přijímání dogmatického výkladu těchto procedur. I jiné sociální služby mají problém například s kritériem 5.3., tedy plánováním, a jistě nás čeká bouřlivá diskuze nejen na úrovni oboru, ale i napříč sociálními službami.

Co by mělo udělat zařízení, které se připravuje na hodnocení?

Zprv by si mělo uvědomit, co od celého procesu očekává. Hodnocení kvality v sobě obsahuje i proces učení. Pak je potřeba velmi pečlivě prostudovat všechny materiály na stránkách [Streetwork.cz/hodnoceni kvality](http://Streetwork.cz/hodnoceni-kvality). Je důležité vědět, že pokud chcete uspět, musíte mít nejen vypracované metodiky, ale také musíte mít tyto metodiky zavedeny do praxe. Zařízení předkládá v rámci hodnocení důkazní materiál (tedy např. formou zápisů z porad, listů klienta, statistik), které zavedení do praxe dokládají.

K čemu tedy hodnocení pro poskytovatele služeb v NZDM jsou?

Pro zařízení je to šance připravit se na inspekce, dodělat materiály, které chybí, zavést a vyzkoušet nové postupy v praxi s dostatečným předstihem. Proces je nastaven tak vstřícně, že o získání certifikátu s podmínkou mohou žádat téměř všechna zařízení, která hodnocení podstoupila (pod hranici 92 bodů zůstalo zatím pouze jediné zařízení). Dalším benefitem je konfrontace zařízení s pohledem zvnějšku. Za nejdůležitější výsledek však považuji, že můžeme společně začít hledat způsob, jak do budoucna označovat dobrou praxi a progresivní trendy.

Foto: Petr Rošický

Může procesem projít úspěšně začínající zařízení?

Za ideálního stavu ano! Což znamená: funguje minimálně rok, má stabilní tým v přímé práci, který je dostatečně vzdělán v oblasti zákonných standardů kvality sociálních služeb, minimálně 1,5 úvazku. Tým musí mít časovou kapacitu pro vytváření manuálů a jejich zavádění do praxe. Také je výhodou od začátku realizovat pravidelné externí metodické a supervizní vedení.

Něco na závěr...

Chtěl bych poděkovat té padesátce statečných (zařízení), která se do hodnocení přihlásila a vydržela až do konce. Také chci poděkovat hodnotitelům a všem, kdo nám s hodnocením pomáhají.

Ptal se Ing. Aleš Herzog, odpovídal Mgr. Jindřich Racek
racek@streetwork

Vzdělávání poradenských pracovníků

Asociace sociálního poradenství (ASP) byla založena v červnu 2006 s cílem vytvořit platformu pro blízkou spolupráci občanských sdružení pohybujících se v oblasti odborného sociálního poradenství. Asociace občanského poradenství si klade za cíl působit ve prospěch svých členských organizací, podporovat definování společných a specifických zájmů a potřeb a jejich společné sdílení, vyměňovat si zkušenosti a odborné dovednosti v oblasti působnosti členů ASP a podporovat další rozvoj organizací sociálního poradenství. Dalšími cíli ASP je spolupráce s veřejnou správou při tvorbě a realizaci koncepce rozvoje služeb sociálního poradenství a realizace vzdělávacích a školicích akcí určených nejen členům ASP, ale i dalším zájemcům z řad neziskového sektoru a veřejné správy. Členská základna ASP je otevřena také dalším zájemcům poskytujícím odborné sociální poradenství.

Snaha rozvinout a podporovat vzájemnou spolupráci svých členských organizací v oblasti vzdělávání je v současné době naplňována především dvouletým projektem 3. výzvy grantového schématu JPD 3 opatření 2.1. „Společný a specializovaný systém profesního vzdělávání pracovníků a školitelů v poradenských službách v sociální oblasti pro NNO na území hl. města Prahy“. Projekt realizuje CEKAS-NVF v partnerské spolupráci se čtyřmi asociacemi sdruženými v ASP – Asociací občanských po-

raden Vida, o. s., Asociací manželských a rodinných poradců a Asociací poraden pro zdravotně postižené.

Hlavním cílem projektu je vypracovat, pilotně ověřit a do praxe jednotlivých asociací v České republice zavést v základech stejný a ve specializaci jednotlivých typů poradenství odlišný systém profesního vzdělávání pracovníků a odborníků sociálního poradenství. Realizace projektu je rozdělena do několika fází. V první fázi proběhla tvorba definic a pojmosloví základního i odborného sociálního poradenství a tvorba vzdělávacích kurzů. Od března 2007 probíhá ověřování vzdělávacího programu pro odborníky a příprava realizace vzdělávací části pro poradenské pracovníky zúčastněných asociací. Od podzimu 2007 a do dubna 2008 proběhne pilotní ověření vzdělávacího programu pro pracovníky.

Webové stránky realizátora a partnerů projektu:

www.cekas.cz
www.obcanske-poradny.cz
www.apzp.cz
www.vidacentrum.cz
www.amrp.cz

Mgr. Hana Bartoníčková bartonickova@nvf.cz
Mgr. Hynek Kalvoda hynek.kalvoda@obcanskeporadny.cz

Dobrá praxe v domovech pro seniory

Ve druhé fázi projektů zaměřených na zavádění standardů kvality do domovů pro seniory ve Středočeském kraji a v Kraji Vysočina se v průběhu listopadu 2006 až března 2007 uskutečnilo osm exkurzí „dobré praxe“ v pěti zařízeních pro seniory. Tato zařízení vybral odborný tým

CEKAS jako zařízení dobré praxe v zavádění standardů kvality. Jednalo se o Dům seniorů o. p. s. Pohoda v Orlové-Lutyni, Geriatrické centrum v Týništi nad Orlicí, Domov pro seniory Soběsuky, Centrum sociální pomoci Litomyšl a Domov odpočinku ve stáří Diakonie ČCE – středisko v Myslibořicích. Exkurzí se zúčastnilo 74 průvodců kvalitou a 2 zástupci zřizovatele. Průvodci kvalitou jsou vybraní pracovníci z domovů pro seniory, kteří mají pomáhat vedení zařízení v procesu zavádění standardů hlavně tím, že zprostředkovávají předávání informací a zkušeností s dobrou praxí pracovníkům v přímé péči. K tomu jim měly napomoci exkurze „dobré praxe“.

Exkurze „dobré praxe“ je založena na principech partnerství, otevřenosti, důvěrnosti a prozkoumávání subjektivních pohledů na různé aspekty naplňování standardů kvality v domovech pro seniory. Skládá se ze dvou částí. První část exkurze je zaměřena na prohlídku zařízení s cílem naučit průvodce kvalitou vyhledávat a pojmenovávat konkrétní příklady dobré praxe v souladu se standardy kvality. Ve druhé části exkurze probíhá diskusní seminář průvodců kvalitou s pracovním týmem organizace. Diskusní seminář moderuje lektor CEKAS.

Foto: Petr Rošický

Konkrétní příklady dobré praxe v pobytových zařízeních pro seniory

Průvodci kvalitou na prvním místě zmiňovali atmosféru domova, která se přibližuje co nejvíce podmínkám domácího prostředí (pracovníci nenosí uniformy, klienti si mohou vybavit pokoj vlastními věcmi, vybrat si barvu pokoje, úklid v pokojích je prováděn s ohledem na přání klientů). Dále průvodci oceňovali možnost volného pohybu klientů v domově i mimo domov (klienti mají klíče od pokoje a domova; díky osobní asistenci mohou navazovat kontakty v obci a okolí a využívat dalších služeb, například knihovny, obchody, kadeřnictví). K udržování kontaktů klientů domova s lidmi v obci přispívá spolupráce s dobrovolníky v důchodovém věku, kteří si s klienty chodí popovídat, podílejí se na přípravě různých akcí v domově. Zařízení je otevřeno i rodinám klientů (nabídka hostinských pokojů určených příbuzným ze vzdálenějších míst).

Za dobrou praxi označovali průvodci také přizpůsobivý režim dne skutečným přáním klientů (doba koupání a stravování se co nejvíce přizpůsobuje požadavkům klientů). Pracovníci se pravidelně setkávají se „svými“ klienty (na setkání hodnotí klient s pracovníkem poskytovanou službu a domlouvají se na konkrétních změnách na základě klientových přání). Dobrá praxe v domovech pro seniory se realizuje i ve vytváření příznivého prostředí pro pracovníky. Pracovníkům je k dispozici externí odborník, s nímž mohou konzultovat obtížné situace při poskytování služby v zařízení. Pracovníci se vzdělávají v oblastech, které jsou pro výkon jejich práce významné (např. plánování služby s klientem, komunikace s agresivním klientem, používání prostředků omezujících pohyb).

Mgr. Ludmila Sazimová

sazimova@nvf.cz

Plánování služby s klientem pro klíčové pracovníky

Takový je název jednoho ze čtyř vzdělávacích modulů projektu, realizovaného v rámci druhé výzvy OP RLZ, „Vzdělávání poskytovatelů – pracovníků přímé péče v oblasti standardů kvality sociálních služeb ve Středočeském kraji“, kterým nyní prochází 294 účastníků.

Kvalitně poskytovaná sociální služba by měla podle standardů kvality vycházet z individuálních potřeb uživatele, a to zejména v rezidenčních službách, které jsou pro uživatele náhradním domovem. Individuální plánování je nástrojem, jak tyto subjektivní potřeby zjišťovat a zapracovávat do procesu poskytování služby. Kompetentním zaměstnancem k těmto úkonům je klíčový pracovník (někde se nazývá patron), který je součástí týmu pracovníků přímé péče. Klíčový pracovník během dialogu s klientem zjišťuje jeho potřeby a přání. V domovech pro seniory, kde se náš vzdělávací projekt realizuje, se jako přání a potřeby klientů nečastěji objevují zlepšení či udržení zdravotního stavu, kontakty s rodinou či zachování koníčků. Často se však pracovníci setkávají také s těžkými existenciálními tématy, jako je touha po smrti, pocity nesmyslnosti a prázdna. V rámci vzdělávání se tak pracovníci cvičí v tom, jak zacházet i s těmito citlivými otázkami.

Dovednost dobrého individuálního plánování s uživatelem klade značné nároky na kompetence, komunikaci a osobnostní zralost klíčového pracovníka. Pracovníci zdatní v těchto oblastech mohou pak dále rozvíjet své schopnosti pro plánování s obtížně komunikujícími klienty (např. s Alzheimerovou nemocí nebo s poruchami komunikace).

Projekt se mimo jiné věnuje právě kontinuálnímu vzdělávání klíčových pracovníků v 38 domovech pro seniory, kterých by během dvou let mělo být podpořeno zhruba 600. Vzdělávací aktivity probíhají přímo v domovských zařízeních zaměstnanců, kam lektori CEKAS dojíždějí na konzultace a workshopy. Na společných sezeních pak nacvičují techniky rozhovoru s klientem, práci s existenciálními tématy u seniorů, definice společných cílů a principů individuálního plánování v zařízení, způsob vedení záznamů apod.

V dalším modulu téhož projektu se například mohou klíčové pracovníky účastnit (spolu s jinými

zaměstnanci všech domovů pro seniory) jednorázových přednášek na témata, která je zaujmou, popřípadě rozšíří jejich rozhled i pro plánování služby s klientem. Doposud se konaly přednášky na témata „Standardy v kostce“ (základní seznámení s problematikou standardů kvality sociálních služeb); „Emoce v sociální práci“; „Agresivní klient“ a „Asertivita“. Zájem ze strany účastníků byl velký a doposud se přednášek zúčastnilo zhruba 250 osob.

Na 11. květen 2007 je naplánován kulatý stůl, který bude tentokrát také věnován tématu individuálního plánování. Setkají se na něm pracovníci poskytovatelů, inspektoři kvality, lektori a zaměstnanci MPSV. Smyslem a cílem pořádání této aktivity je podporovat konstruktivní komunikaci a výměnu názorů mezi odborníky. Výstupy ze setkání budou publikovány na webových stránkách CEKAS a předloženy širší veřejnosti.

Martina Pemlová

pemlova@nvf.cz

Foto: Petr Rošický

Nové možnosti pro studenty sociální práce

Problematika kvality v sociálních službách není aktuální pouze „přímo v terénu“ při poskytování různých typů služeb klientům, ale také na akademické půdě. Zvláště pro studenty tak prakticky orientovaného oboru, jakým je sociální práce, je důležité získávat již po dobu studia informace o současném dění a metodách práce s různými cílovými skupinami. Nejlepším způsobem, jak tyto informace zprostředkovat, je přizvat profesionály z praxe a umožnit studentům vyslechnout jejich přednášky a ptát se jich na jejich zkušenosti.

V loňském roce se CEKASu podařilo získat společně s Katedrou sociální práce při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy prostředky z Evropského sociálního fondu, z opatření JPD3 3.1 na financování projektu, který takové aktivity umožňuje. Kromě již zmíněných přednášek a setkání je součástí projektu rozsáhlá inovace studentských praxí včetně vyškolení tutorů praxí přímo v zařízeních poskytujících sociální služby, navázání užší spolupráce se zařízeními, která poskytují studentům praxi, a také získání dalších pracovišť ke spolupráci. Dále jsou součástí projektu publikace zajímavých diplomových a bakalářských studentských prací a v neposlední řadě revize univerzitního kurikula sociální práce, což zahrnuje například získání odpovědí na otázky, jaké kompetence má mít absolvent bakalářského nebo magisterského studia sociální práce.

Kromě toho mají studenti možnost se setkat s vybranými odborníky nebo zažít učitele katedry v roli diskutujících na disputacích, panelových diskusích a při konferencích. Někteří také dostanou příležitost blíže „ochutnat“ různé terapeutické metody na výjezdních psychosociálních výcvicích. Studenti jsou v projektu i v roli hodnotitelů a jejich aktivní účast a schopnost sdílet své zážitky a názory je pro úspěšný průběh všech aktivit nepostradatelná. Projekt by měl být příležitostí i pro pedagogy setkat se se studenty také jindy než při klasické výuce a znovu se zamyslet nad větším provázáním svých předmětů. Souhrn všech výše zmíněných aktivit má napomoci studentům zorientovat se v současném stavu sociálních služeb u nás, někomu z nich to snad může pomoci i při rozhodování o budoucí profesní dráze.

Především je však projekt velkou příležitostí pro rozvoj života katedry a jejího propojení s profesionály a odborníky, kteří se jednou budou s vysokoškolsky vzdělanými sociálními pracovníky z katedry sociální práce setkávat v rolích kolegů a společně budou usilovat o poskytování kvalitních sociálních služeb.

Mgr. Zora Fídlarová   fidlerova@nvf.cz

Důvěřujeme klientovi? Zpráva o disputaci na katedře sociální práce

Jedním ze záměrů projektu Inovace studijního programu Katedry sociální práce při FFUK je rozšíření diskusního fóra katedry. K tomu by měly přispět kromě velkých a menších konferencí také disputace. Jejich cílem je vrátit se ke kořenům akademické diskuse na akademické půdě a vytvořit pro studenty příležitost k setkání s jejich učiteli a případnými hosty v diskusi, v níž jsou si její účastníci rovni a kde je jejich cílem objevovat a prozkoumávat společný odborný prostor.

V rámci projektu se uskutečnily již celkem dvě disputace. První byla určena tématu sebevědomí a sebeurčení sociálního pracovníka. Téma druhé disputace (1. března 2007 v areálu UK v Jinonicích) vyvstalo z občasných diskusních klání pedagogů samotných.

Jak disputace probíhala a k čemu diskutující došli:

Hlavními aktéry diskuse byli učitelé katedry PhDr. Daniela Vodáčková, psychologka, pracující mj. v oblasti psychoterapie a krizové intervence, hájící **ANO – klientovi můžeme důvěřovat**, a PhDr. Kazimír Večerka, sociolog, pracující v oblasti penitenciární a postpenitenciární péče, hájící **NE – klientovi ne vždy důvěřujeme**.

Diskusi řídila a rovnováhu v auditoriu udržovala PhDr. Olga Havránková.

Nejdříve hlavní diskutéři v úvodním vstupu představili svá východiska, která dokumentovali na kazuistikách. Jako hlavní argumenty a protiargumenty uváděli:

ANO: Klient nese odpovědnost za svůj život, je schopen rozlišovat, co od pracovníka, v daném případě psychoterapeuta nebo krizového pracovníka, potřebuje. Nelze

prožívat nepravdivě, klient nese odpovědnost za to, co odborníkovi sám řekne. Odborník nemusí posuzovat, co je pravda, zisky klienta odpovídají jeho vkladům.

NE: Prvním krokem pracovníka zabývajícím se odsouzeními může být snaha důvěřovat jejich verzi a jejich emocím. Druhým krokem zpravidla bývá ověření. Někdy klient neříká pravdu, protože špatně interpretuje své okolí, ale někdy pravdu neříká vědomě a jeho motivace k tomu je různorodá. Role odborníka spočívá i v tom, že umí posoudit, co je pravděpodobné.

Co přinesla diskuse posluchačstva: doc. Matoušek: „Sociální pracovník sedí na velmi rozmanitých židlích – od té pozice, kdy se nemusí otázkou pravdy zabývat – zákazníkem je klient, po druhý extrém – zákazníkem je stát. To je např. pozice sociálního pracovníka na OSPODu. Pracovník se navíc pohybuje ve třech typech norem, těch, které si přináší z vlastní rodiny, norem naučených ze školy či daného pracoviště a dále norem pocházejících z rodiny klienta. Oba hlavní diskutující zaujímají polaritní pozice na dané škále.“ Dr. Tomešová: „Slovo důvěra je též možné nahradit slovy přijetí a respekt.“ Studenti: „Důležité je rovněž, zda může klient důvěřovat pracovníkovi.“ ... „Důvěřovat klientovi může být důležitým nástrojem pracovníka stejně jako jindy a v jiném případě nedůvěřovat.“

Jedním z cenných výsledků disputace bylo rozšíření pohledu, reflexe různých kontextů, v nichž se sociální pracovník pohybuje, reflexe potřeby vzájemného doplňování a kooperace jednotlivých rolí pracovníků apod.

Závěr: Potvrdilo se, že společně diskuse katedry mohou nést ovoce, mohou přinášet radost, příležitost tříbit názory a prohlubovat pohled na věc.

Další plánované diskusní aktivity: Pohled na různé role sociálního pracovníka a Pohledy na profesní cesty, dilemata, zisky a ztráty zralých a zkušených pracovníků v psychosociálním poli.

PhDr. Daniela Vodáčková

Přehled projektů / zakázek CEKAS-NVF	
System vzdělávání pro pracovníky a odborníky v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež (NZDM) a streetwork (SW) v hl. m. Praze, ESF - JPD3	2005–2007
Vzdělávání zadavatele a poskytovatelů v oblasti standardů kvality sociálních služeb ve Středočeském kraji, ESF - OP RLZ	2005–2007
Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež (NZDM) a streetwork (SW) sdružených v ČAS, ESF - OP RLZ	2005–2007
Vzdělávání zadavatele a poskytovatelů v oblasti standardů kvality sociálních služeb v rezidenčních službách v Kraji Vysočina, ESF - OP RLZ	2005–2007
Vzdělávání poskytovatelů – pracovníků přímé péče v oblasti standardů kvality sociálních služeb ve Středočeském kraji, ESF - OP RLZ	2006–2008
Společný a specializovaný systém profesního vzdělávání pracovníků a školitelů v poradenských službách v sociální oblasti pro hl. m. Prahu, ESF - JPD3	2006–2008
Inovace studijního programu Katedry sociální práce při FF UK v Praze v souladu se stávajícími standardy sociální práce, ESF - JPD3	2006–2008
Zavádění standardů kvality sociálních služeb v domovech důchodců zřízených hlavním městem Prahou, ESF - JPD3	2006–2008
Certifikační agentura, RVKPP, Úřad vlády ČR Předpoklad:	2007–2010

Aktuality z NVF

pokračování ze strany 1

jedenáct odborných seminářů a školení, v rámci kterých bylo proškoleny sedm vzdělávacích modulů.

■ Až do července 2008 bude NVF spolupracovat na plnění veřejné zakázky, vyhlášené MPSV ČR, na projektu **Kvalita v dalším profesním vzdělávání**. Jedná se o systémový projekt realizovaný pod opatřením 3.3 OP RLZ, který je jedním z pilířů budovaného systému dalšího profesního vzdělávání. Kromě NVF na tomto projektu pracuje Bankovní institut vysoká škola, a. s. (BIVŠ) a společnost KPMG Česká republika, s. r. o. (KPMG). Hlavními výstupy bude navrzení způsobu certifikace institucí dalšího vzdělávání, certifikace lektorů a akreditace vzdělávacích programů, navrzení podpory všech opatření navržených systémem prostřednictvím moderních informačních technologií, proškolení všech zainteresovaných stran.

■ Ve 2. polovině dubna obdržel NVF-CEKAS „Oznámení o výběru nejvhodnější nabídky“ na **Certifikační agenturu** od Úřadu vlády České republiky. Nyní pracovníci CEKAS čekají na oslovení ze strany Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, pro niž by měli již třetím rokem zajišťovat provádění místních šetření u poskytovatelů služeb v rámci systému Certifikace odborné způsobilosti služeb pro uživatele omamných a psychotropních látek. Tento proces zajišťoval CEKAS od května roku 2005 do listopadu 2006.

■ V lednu 2007 CEKAS zahájil systémový projekt ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy **„Zavádění standardů kvality sociálních služeb v domovech důchodců zřízených hlavním městem Prahou“**. Tento projekt je financován z ESF, z opatření 2.1 a je určen pro třináct domovů pro seniory v Praze. Doposud byla provedena analýza naplňování standardů v těchto zařízeních, na kterou navážou vzdělávací akce reagující na konkrétní potřeby jednotlivých zařízení.

■ NVF se zapojil projektu Rozpočtování z hlediska rovnosti mužů a žen – **Gender budgeting neboli genderové rozpočtování** – společně s Ministerstvem práce a sociálních věcí, které je nositelem projektu, Právníckou fakultou Západočeské univerzity a řadou zahraničních partnerů. Hlavním cílem projektu je průzkum místních rozpočtů ve vybraných městech v jednotlivých partnerských zemích a zakotvení genderového rozpočtování v právních systé-

mech těchto zemí. Výsledky provedených analýz budou prezentovány na pěti mezinárodních konferencích a také na čtrnácti regionálních seminářích u nás během června až listopadu 2007. Konkrétní termíny budou zveřejněny na webových stránkách www.nvf.cz/gender.

■ V únoru, březnu a dubnu 2007 uskutečnil NVF v Jihočeském, Pardubickém a Zlínském kraji třídílný vzdělávací cyklus pro učitele odborných škol (hrazený z ESF a státního rozpočtu ČR), který byl zaměřen na rozšíření jejich znalostí o odborném vzdělávání v EU a na zlepšení dovedností jak připravovat a realizovat vzdělávací projekty podporované z evropských vzdělávacích programů a fondů. Zúčastnilo se ho téměř 500 ředitelů a učitelů odborných škol. Školení, v rámci kterých bylo proškoleny sedm vzdělávacích modulů.

■ 14. května byla odeslána do Bruselu česká verze **Národního strategického rozvojového rámce** (15. května odešel jeho anglický překlad). Předpoklad je, že jednání bude završeno podpisem mezi komisařkou D. Hübner a 1. místopředsedou vlády ČR J. Čunkem koncem června. Tím je otevřen prostor pro schválení operačních programů a začátek čerpání strukturálních fondů. Za nejpřipravenější jsou považovány operační programy financované z Evropského sociálního fondu: Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jejich předložení Evropské komisi předpokládáme již koncem května! Znamenalo by to možnost čerpání již na podzim tohoto roku.

■ Rada vlády pro výzkum a vývoj na svém 223. zasedání dne 11. května schválila **7 cílů reformy systému výzkumu a vývoje ČR**. Jde o výrazné snížení počtu rozpočtových kapitol VaV ČR, zjednodušení podpory VaV, zajištění excellence ve výzkumu a její vazbu na využití výsledků pro inovace. Programovou podporu VaV navrhuje Rada podmínit spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků. Je třeba také změnit strnulost organizační struktury veřejného výzkumu, zajistit špičkové výzkumné pracovníky, zapojit český výzkum výrazněji do mezinárodní spolupráce.

Co nového v inspirační databance TOPREGION.CZ?

Na webových stránkách www.topregion.cz se v těchto dnech objevily tři novinky.

V první řadě anketa pro návštěvníky „Sdílejte své sny s Topregionem“, při jejímž vyplnění máte možnost získat věcnou cenu.

Dále internetové podportály pro jednotlivé kraje České republiky, na kterých nyní mohou kraje svobodně a dle vlastního uvážení publikovat zajímavé příspěvky z oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání v regionu. Jde o zdánlivě autonomní stránky s vlastním šéfredaktorem a sítí krajských dopisovatelů. Kraj rozhoduje o obsahu svých stránek a prostřednictvím krajského šéfredaktora má možnost podělit se s ostatními kraji ČR o své zkušenosti.

A třetí novinkou je publikování nových textů v sekci partnerství. Mezi jinými jmenujme text Evropské komise a generálního ředitelství pro regionální rozvoj k diskusi na téma „Partnerství v programovém období 2000–2006“, který je analýzou realizace principu partnerství – základu evropské strategie soudržnosti. Dozvíte se zde, co partnerství přináší, jeho jednotlivé kroky od výběru partnerů až po evaluaci a zároveň se seznámíte s výhledy na programové období 2007–2013.

Více na www.topregion.cz.

TOPREGION.CZ

Publikace NVF

WORKING PAPERS za rok 2006

Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání ke konci roku 2006 opět vydala své studie a výstupy z jednotlivých projektů v sérii „Working papers“. Tématu dalšího vzdělávání se týkají následující tři studie:

Jedličková, P.: Přístup k využívání ICT z hlediska dalšího vzdělávání: nerovnosti v zapojení do informační společnosti, Working Paper NOZV-NVF č. 5/2006.

Studie se zabývá problematikou tzv. „digital divide“.

Rozebírá charakteristiky nerovného přístupu k využívání informačních a komunikačních technologií a faktory, které rozlišují jednotlivce, skupiny a regiony na opačné strany digitální propasti.

Matoušková, Z., Vymazal, J.: Vliv informačních a komunikačních technologií na další vzdělávání, Working Paper 3/2006, NVF-NOZV, Praha, 2006 (ISSN 1801-5476) (v tisku)

Studie je zaměřena na vliv ICT na formy a obsah vzdělávání. Zkoumá mimo jiné úroveň vybavenosti domácností ČR počítačem a připojením k internetu ve srovnání s EU a z hlediska rozdílů mezi jednotlivými typy domácností, lokalit apod. Pozornost je věnována také digitální gramotnosti, která je zkoumána z hlediska věku, úrovně vzdělání, postavení na trhu práce. Studie se zabývá také využíváním internetu ke vzdělávacím aktivitám a využíváním počítačů ve výuce pedagogů.

Czesaná, V., Matoušková, Z., Havlíčková, V.: Další vzdělávání v ČR, Working Paper NOZV-NVF č. 6/2006.

Studie podává přehled o základních koncepčních dokumentech ČR a EU, které se zabývají rozvojem dalšího vzdělávání jako důležité složky celoživotního učení. Je vyhodnoceno postavení ČR z hlediska rozvoje dalšího vzdělávání v rámci EU, provedena analýza vzdělanostní struktury obyvatelstva, jazykových a ICT dovedností a analýza účasti dospělé populace v jednotlivých formách dalšího vzdělávání.

Všechny publikace naleznete na www.nvf.cz/observatory.

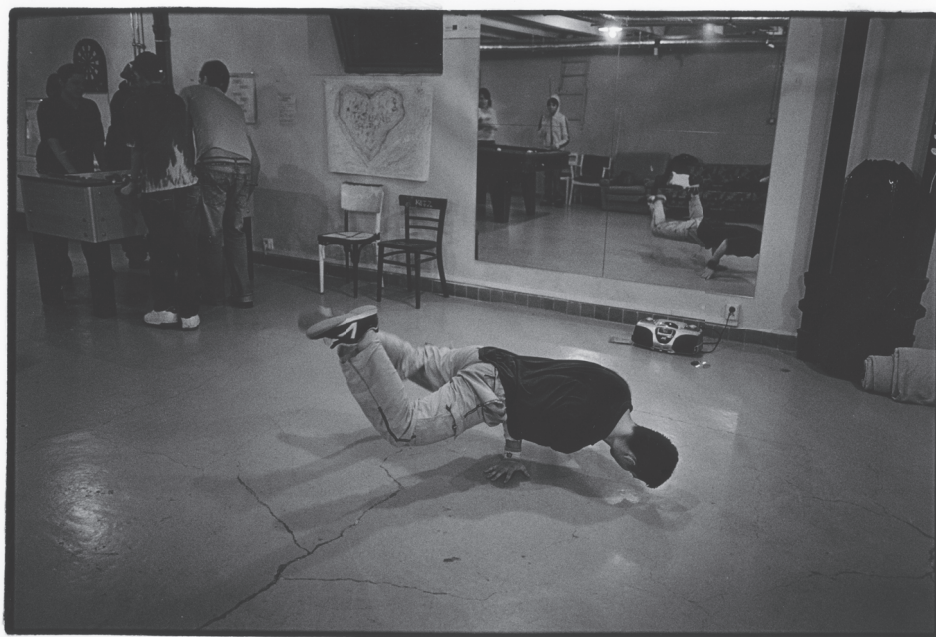

Foto: Petr Rošický

**Chcete pravidelně dostávat tento bulletin do své e-mailové nebo poštovní schránky?
Objednejte si ho na adrese profuturo@nvf.cz**

Pro Futuro, bulletin pro podporu a rozvoj lidských zdrojů. Adresa redakce: profuturo@nvf.cz, on-line: www.nvf.cz/publikace. ISSN 1212-9720. Uzávěrka tohoto čísla: 15. 5. 2007
© Národní vzdělávací fond, o. p. s., adresa: Opletalova 25, 110 00 Praha 1, tel. 224 500 500, fax: 224 500 501, www.nvf.cz, www.cekas.cz

Toto číslo bulletinu je spolufinancováno Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a rozpočtem hl. m. Prahy.

